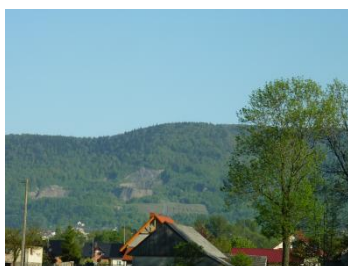

Zdjęcia przedstawiają widoki z kamieniołomu współcześnie i dawniej w różnych porach roku

Wyrobiska dawnej kopalni piaskowca widoczne w tle lasu na stoku góry Hrobacza łąka są wskazówką miejsca położenia naszej gminy dla wszystkich przejeżdżających i przybywających w te tereny. Obecnie to niezagospodarowane i przez to bardzo przyrodniczo atrakcyjne tereny o niepowtarzanej florze i faunie oraz strukturze geologicznej służące mieszkańcom i turystom do celów spacerowych i rekreacyjnych.

Świetne widoczne warstwy skalne uczą geologii, pionierska flora terenu zachwyca swoją urodą i bogactwem, wody urokliwie położonego jeziorka dają ochłodę w upalne dni, ruiny dawnych budowli budzą zaciekawienie ich historią, dróżki i szerokie półki skalne skąd roztacza się szeroka panorama okolicy zachęcają do spacerów i fotografowania. Obszar ten, stanowi teren Parku Krajobrazowego i dodatkowo czynnego osuwiska po górniczego ale przy zachowaniu należytej ostrożności i zastosowaniu się do przepisów (miejscowych i dla Parków Krajobrazowych!) stanowi wymarzone miejsce na weekendowe, piesze wycieczki.

Przez półkę Kamieniołomu, na której znajduje się jeziorko, przebiega Szlak Papieski na Hrobaczą łąkę.

Można tam dojść tym szlakiem bądź bezpośrednio z ulicy Piaskowej.

.....

zasłyszane...ciekawostki ... opowiadki ... historyjki ...

Jezioro to otwarty zbiornik powierzchniowy w centralnej części odkrywki, na terenie kamieniołomu, który powstał w skutek zalania wodą opadową starego wyrobiska poeksploatacyjnego. Zbiornik znajduje się na dużej płaszczynie na wysokości 545 m n.p.m. i zajmuje około 0,84 ha powierzchni. Pojemność zbiornika może wynosić od 10.000 do 20.000 m³. Dno zbiornika to w większości lita skała, a częściowo hałda. Jego obecność świadczy o niskiej przepuszczalności podłoża, a w przybliżeniu stały poziom wody (około 2 m), o równowadze pomiędzy jego zasilaniem przez opady atmosferyczne, a parowaniem z jego powierzchni oraz odpływem.

- W kierunku północno-zachodnim od stawu, powyżej jego lustra, znajduje się źródło o wydajności kilkudziesięciu litrów na minutę, oraz parę mniejszych źródełek (wycieków) o mniejszej wydajności...
- taras ustabilizowanego zwałowiska zachodniego jest świetna (poprzez wykorzystanie drenażu u jego podnóża przykrytego warstwą tłucznią) stanowi połączenie ze ścieżką do Sanktuarium Maryjnego "SZLAKIEM PAPIESKIM" i żółtym szlakiem prowadzącym na przełęcz „ u Panienki” i Hrobaczą Łąkę.
- poruszając się "dzikimi ścieżkami" na terenie kamieniołomu i poza jego obszarem - np. ścieżki prowadzącej do „Wilczego stawu" docieramy do szlaku niebieskiego prowadzącego przez rezerwat przyrody „Zasolnica" gdzie po drodze w niedalekiej odległości znajduje się ciekawe wzniesienie tzw „Wołek" stanowiące ruiny zamku średniowiecznego (ślady osadnictwa Łużyckiego sprzed 1000 lat p.n.e)
- w kamieniołomie odbywały się w czasie Dni Kóz, cieszące się dużym powodzeniem... zawody wędkarskie
- w Kozach był jeszcze jeden kamieniołom, wcześniejszy - usytuowany w Małych Kozach (w górę od ulicy Spacerowej). Przez pewien okres pracowali w nim jeńcy wojenni (Włosi) . Wiele budowli w Kozach, Bielsku i okolicy powstało z kamienia tam wydobywanego. Obecnie urobiska i dawne drogi są porośnięte roślinnością i mało widoczne.

historia tego miejsca dostępna pod adresem : <http://kozy.vot.pl/o-kozach/kamieniołom-w-kozach/>

tekst ze strony: <http://kozy.vot.pl/o-kozach/kamieniołom-w-kozach/>

krótka historia kamieniołomu w Kozach ...

Kamieniołom powstał w latach od 1910 do 1912 za sprawą ówczesnego właściciela ziemskiego majątku Kozy Mariana Czecha.

Początkowo stanowił własność dworu. Za prawo wstępu do urobku kamienia hrabiostwo otrzymywało odpowiednie sumy pieniędzy. Administracja mieściła się w Zarządzie Dóbr Kozy.

Kamieniołom zatrudniał w okresie międzywojennym 280 ludzi i produkował 200 ton kruszywa.

Został wyposażony w dwie tłuczarki typu Johan Kopf „Canada” Wiedeń, w jedną lokomobilę Lanz 45 KM z 1912 r.. Zbudowano kolejkę linową o długości 2510 m aż do stacji kolejowej w Kozach, gdzie znajdowała się ładownia, sortownia i silosy magazynowe. Kolejka posiadała 18 przęseł, do 1928r. podpory były drewniane, a grubość lin wynosiła:

- nośna 28mm na wózki z kamieniem,

- nośna 19mm na wózki opróżnione.

W użyciu było 50 sztuk wózków o ładowności 200 kg, wyprodukowano je w firmie Pohlik Lipsk.

W 1928 r. kolejkę przebudowano - drewniane podpory wymieniono na żelazne, wymieniono wózki i zwiększono pojemność do 500kg, dołożono grubszą linę a pozostałym zmieniono przeznaczenie :

- nośna grubsza miała 48mm,

- nośna cieńsza miała 28mm,

- chodząca miała 19mm.

Okolo 1921 r. kamieniołom został sprzedany Powiatowemu Zarządowi Drogowemu w Białej a następnie dzierżawi go starostwo w Białej. Zainwestowano pokaźne kwoty w urządzenia mechaniczne, taśmociągi, urządzenia za- i wyładownicze na stacji kolejowej.

Po wojnie eksploatacją zajmowało się przedsiębiorstwo z Katowic zatrudniając 150 ludzi i produkując 150 ton kamienia.

W 1961 roku spaliła się dawna ładownia z silosami na kamień usytuowana na dolnej stacji kolejki, nowa wybudowana po pożarze była od niej mniejsza.

Z czasem kamieniołom rozrastał się i zajmował nowe obszary, nie zachowały się niestety żadne dokumenty, a najstarsze pochodzą z 1968 r..

W latach 70 - tych na skutek złego stanu technicznego kolejkę linową zlikwidowano i dokonano rozbudowy urządzeń w pobliżu wyrobiska.

Transport wewnątrz wyrobiska jak i też odbiór wyrobów gotowych ze składu terenowego odbywał się transportem samochodowym..

Teren przekształcony zajmował około 33 ha.

Kopalnia produkowała kruszywo dla celów kolejnictwa, a po stwierdzeniu pogorszenia się jakości również dla celów drogownictwa, w ilościach około 100.000 ton/rok.

Budynki zakładu przerobczego rozmieszczone były w zachodniej części wyrobiska na wysokości 550 m n.p.m. oraz na stoku wzniesienia na północ od wyrobiska, aż do podnóża wzniesienia na wysokości około 500 m n.p.m..

W latach 80 - tych prowadzono również eksploatację we wschodniej części wyrobiska na poziomach o różnej wysokości od 30 - 50 m. Prace przerwano ze względu na złą jakość złoże.

W ostatnich latach funkcjonowania eksploatowano najwyższy poziom na wysokości 628 m n.p.m.(poziom Nr V), osiągnięta została granica własności oraz granica złoża, gdyż górna jego krawędź osiągnęła wysokość około 665 m n.p.m.. Urobek transportowany był samochodami do zakładu przerobczego na poziomie 540 m n.p.m.. Tutaj na przesiewaczu wstępnym oddzielany był łupek oraz podziarno o wymiarach 40 mm. Mieszanka tych materiałów jako odpad wędrowała na zwał zewnętrzny za pomocą przenośnika taśmowego. Kopalina użyteczna poddawana była dalszej przeróbce mechanicznej i w postaci gotowego wyrobu składowana była na składowisku lub przekazywana odbiorcom.

W momencie osiągnięcia granicy złoża i mimo dwukrotnego kruszenia i przesiewania nie udało się oddzielić ziaren łupka od piaskowca oraz drobnej frakcji pylastej. Produkowane kruszywo nie odpowiadało wymogom obowiązujących norm.

W związku z osiągnięciem granic terenu własności, brakiem możliwości powiększenia terenu eksploatacji i znacznymi kosztami udostępnienia piaskowca, doszło do zatrzymania wydobycia, a następnie do **likwidacji w 1994 r.**

Kamieniołom obecnie....

Obecnie są to tereny rekreacyjne o niepowtarzalnej florze i faunie oraz strukturze geologicznej.

Służą mieszkańcom i turystom do celów spacerowych i rekreacyjnych.

Z półek skalnych pozostałych po byłych urobiskach roztaczają się przepiękne widoki na okolicę.

Pionierska roślinność porastająca zbocza dawnej kopalni oraz fauna(głównie ptactwo) a także odsłonięte na urwiskach widoczne warstwy geologiczne stanowiąc mogą świetną lekcję przyrody i geografii dla wszystkich zwiedzających te tereny...

zasłyszane...ciekawostki ... opowiadki ... historyjki ...

- *Staw, otwarty zbiornik powierzchniowy w centralnej części odkrywki, na terenie kamieniołomu, powstał w skutek zalania wodą opadową starego wyrobiska poeksploatacyjnego. Zbiornik znajduje się na dużej płaszczyźnie na wysokości 545 m n.p.m. i zajmuje około 0,84 ha powierzchni. Pojemność zbiornika może wynosić od 10.000 do 20.000 m³. Dno zbiornika to w większości lita skała, a częściowo hałda. Jego obecność świadczy o niskiej przepuszczalności podłoża, a w przybliżeniu stały poziom wody (około 2 m), o równowadze pomiędzy jego zasilaniem przez opady atmosferyczne, a parowaniem z jego powierzchni oraz odpływem.*
- *W kierunku północno-zachodnim od stawu, powyżej jego lustra, znajduje się źródło o wydajności kilkudziesięciu litrów na minutę, oraz parę mniejszych źródełek (wycieków) o mniejszej wydajności...*
- *istniejący taras ustabilizowanego zwałowiska zachodniego (poprzez wykorzystanie drenażu u jego podnóża przykrytego warstwą tłuczni) stanowi połączenie ze ścieżką do Sanktuarium Maryjnego "SZLAKIEM PAPIESKIM" i żółtym szlakiem prowadzącym na przełęcz „ u Panienki" i Hrobaczą Łąkę.*
- *poruszając się "dzikimi ścieżkami" na terenie kamieniołomu i poza jego obszarem - np.ścieżki prowadzącej do „Wilczego stawu" docieramy do szlaku niebieskiego prowadzącego przez rezerwat przyrody „Zasolnica" gdzie po drodze w niedalekiej odległości znajduje się ciekawe wzniesienie tzw „Wolek" stanowiące ruiny zamku średniowiecznego (ślady osadnictwa Łużyckiego sprzed 1000 lat p.n.e)*
- *w kamieniołomie odbywały się w czasie Dni Kóz, cieszące się dużym powodzeniem... zawody wędkarskie*
- *w Kozach był jeszcze jeden kamieniołom, wcześniejszy - usytuowany w Małych Kozach (w górę od ulicy Spacerowej). Przez pewien okres pracowali w nim jeńcy wojenni (Włosi) . Wiele budowli w Kozach, Bielsku i okolicy powstało z kamienia tam wydobywanego. Obecnie urobiska i dawne drogi są porośnięte roślinnością i mało widoczne.*

tekst na podstawie publikacji źródłowych opracowała: H.Kozieł